

H. G. Wells „láthatatlan embere” megvalósult Aradon

–Matúz András feltűnést keltő találmányának bemutatója–

„Az elsötétített műhely háttérében kivilágított kis színpad látszik. A színpad előtt ferdén elhelyezett üveglap. Valamivel a kis színpad mögött egy titokzatos szerkezet volt, a kapcsolótábla mellett a feltaláló, Matúz András* és Körösladányi György, az ismert illuzionista. A kis színpadon üvegedényt helyeztek el, amelynek vizében aranyhalak úszkáltak. Matúz András megindítja a gépezetet, és rövid időn belül az üvegedény, a halak körvonalai elhalványodnak, elmosódnak és végül is az edény a halakkal együtt láthatatlanná válik. Az áram kikapcsolása után, fokozatosan megjelennek a körvonalak, és néhány perc múlva már látjuk az üvegedényt és a benne úszkáló halakat.

Újabb kísérlet: dísz tárgyakat helyeznek el a kis színpadon, amelyek rövidesen szintén láthatatlanná válnak. Azután egy cigarettát tartó emberi kéz nyúl be a színpadra, rövidesen láthatatlan lesz. A kísérletnél jelen van Cucula, az AMEFA jobbszélsője is, aki fejével a kis színpadra hajol, és feje láthatatlanná válik, ugyanakkor ő tisztán látta a gép előtt lévő embereket”, olvasható 1938 márciusában, az Aradi Közlönyben.

Hihetetlen történet, az emberben felmerül a gyanú, hogy hírlapi kacsa. De olvassunk tovább: „Már régóta folytatom kísérleteimet az M sugárral, mondja Matúz András, és végül is azt, amit Körösladányi elképzelt mechanikai

úton, én elektrotechnikai úton valósítottam meg. (...) A most bemutatott készülékekkel három éves álmom és elképzelésem valósult meg. Hivatásom gyakorlása közben mindenkor az új utakon való haladás vezetett, és ennek tulajdonítható, hogy több szabadalmam van. Egyelőre a készüléket a film, a színpad-technika, valamint az illuzionista művészet teljesen új utakra való terelésére akarom felhasználni. (...) Ugyancsak hasznos lehet a találmány múzeumi nagy értékek, nagyfontosságú állami iratok, páncéltermek, bankok láthatatlan személyzettel való őrzésére.” Annak idején, 1938. április 14., 15. és 17-én az aradiak délutánonként a színházban egy mozijegy árértékű megnézhatték az M sugárral végzett bemutatót.

A láthatatlanság témában megrekedtem a Harry Potter-filmeknél, mivel nem érdekelt különösebben. Tudom, csak azokat a tárgyakat látjuk, amelyekről a látható tartományban lévő fény a szemünkbe érkezik, ez nekem elég volt. Soha nem vágyakoztam arra sem, hogy láthatatlanná válva szerezzek titkos ismereteket, vagy betekintsek ismerősök életébe, ez az ő magánügyük. De a cikk elolvasása után érdekelni kezdett a dolog, ismerem ugyanis Matúz András nevét és személyiségét, és tisztában voltam azzal, hogy az ő esetében nem valószínű, hogy bűvésztükről vagy a nézők átveréséről lehetett szó. Eszembe jutottak más titokzatos eltűnések is.

Például 1943-ban Philadelphiában az Eldrige hadihajóval teleportálási kísérletet hajtottak végre. A szemtanúk elmondása szerint a hajó elkezdett vibrálni, majd zöldes színű köd jelent meg, ezt követően pedig a hajó eltűnt a jelenlévők szeme elől. Néhány perc múlva aztán az eredeti helyén ismét láthatóvá vált. Az amerikai haditengerészet a mai napig tagadja a kísérletet, az tény azonban, hogy a hajón tartózkodó tengerészek közül sokan soha többet nem kerültek elő.

Vajon András bátyánk tudatosan, vagy önkéntelenül egy ilyen láthatatlanná változtató készüléket szerkesztett? Ha igen, jó lenne megnézni ennek a szabadalmi bejegyzését.

Az interneten több száz információ található a fenti témában, ha fenntartásokkal is kezeljük az ott leírtakat, az biztos, hogy létezik egy úgynevezett metaanyag, amely eltéríti az elektromágneses hullámokat. 2008-ban olyan metaanyagot hoztak létre, amely az emberi szem számára látható fénytartományban működik, ezzel az anyaggal beburkolt tárgy, már nem alkot képet a szemben.

Az éjszakai távcsővel az infravörös tartományban úgy ahogy látunk. Szerény siker, hiszen a legtöbb gerinctelen és gerinces faj érzékeli tudja az ultraibolya fényt is, amit mi emberek nem. Lehet fantáziálni arról, hogy mi minden lehet jelen életünkben, amit nem látunk, pedig ott van.

Piroska István

Azt írta az újság. 2014. április

* Matúz Andrásról a Szövétnek 2011. februári számában jelent meg cikk Gyergyó felől hírt hoz a szél címmel